

Osnove turnog skijanja

“U šest delova pokušaćemo da Vam predstavimo turno skijanje kao celinu. Ta aktivnost postala je jedan od omiljenih oblika kretanja tokom zime po planinama...”

Tekst je preuzet sa javno dostupne internet stranice <http://www.gore-ljudje.net/novosti/52272/>

U prvom broju navedeni su samo osnovni turno skijaški pojmovi da bi tekst bio razumljiv široj populaciji dok će u narednim brojevima biti obrađeni pojedini detalji.

Autor: Nejc Kuhar

U šest delova pokušaćemo da Vam predstavimo turno skijanje kao celinu. Ta aktivnost postala je jedan od omiljenih oblika kretanja tokom zime po planinama. Biće predstavljene osnove turnog skijanja, oprema, važni aspekti bezbednosti, zatim ćemo detaljnije predstaviti takmičarsko turno skijanje kao i trening za taj sport, a na kraju i najpoznatije turne smukove u Sloveniji. Članovi reprezentacije Slovenije u turnom skijanju odradiće test turno skijaške opreme koji će Vam poslužiti kao smernice za kupovinu opreme.

Turno skijanje nije obično skijanje.

Turno skijanje je poslednjih godina sve popularnije među ljubiteljima prirode i sporta te postaje jedan od omiljenih oblika kretanja tokom zime. Po masovnosti može se porediti sa ski trčanjem uprkos tome što je zarad uslova koje diktira priroda ova aktivnost više okrenuta planinama. Laici poistovećuju turno skijanje sa skijanjem izvan uređenih staza. Tu vrstu skijanja nazivamo jednostavno skijanje ili bolje, skijanje van uređenih staza s tim što se kod nas zarad nepoznavanja domaće terminologije upotrebljava izraz „freeride skijanje“. Turno skijanje se suštinski razlikuje u načinu izvodjenja samog uspona, jer celu turu zasnivamo na sopstvenim moćima. Pri turiranju upotrebljavamo specijalnu turno-skijašku opremu koja nam omogućava da se jednostavno i efikasno penjemo sa skijama na nogama. Tokom ture možemo povezivati jedan ili više vrhova, u zavisnosti od

kondicije i trenutnih snežnih uslova. S vrha zatim odskijamo u dolinu. Turno skijanje je pravi doživljaj koji uključuje kako penjanje tako i spuštanje i na taj način povezuje planinarenje i skijanje u prirodnom ambijentu.

Istorija turnog skijanja

Sama podela skijanja na discipline poput alpskog skijanja, ski-trčanja i turnog skijanja pojavljuje se u poslednjih nekoliko dekada. Turno skijanje, kakvog ga mi danas znamo, pojavilo se još u 19. veku. Jedan od prvih turno skijaša bio je John Snowshoe Thompson, koji je u planinama Sierra Nevada-e u Kaliforniji još 1855. isporučivao poštu na udaljene rudarske kopove koji su se nalazili u planini tako što je koristio skije za uspon i silazak. U Evropi se ova disciplina prvi put javlja 1894. godine, kada je njen "otac", Nemač Wilhelm von Arlt izveo prvi uspon na 3103. metara visok Sonnblick u Austriji i odskijao sa vrha. Pomenuti uspon i spust su i danas pravi turno skijaški podvig. Jedna od najpoznatijih turno skijaških tura u Evropi, znamenita "Haute route" između Chamonix-a u Francuskoj i Zermatt-a u Švajcarskoj, prvi put je u celini izvedena 1911. godine. Ta tura je i dalje visoko rangirana na top listi želja velikog broja turno-skijaša. Ruta prolazi kroz netaknutu planinsku prirodu u samom srcu Alpa sa mnogobrojnim usponima i spustovima i u proseku zahteva oko nedelju dana za njeno izvođenje.

Oprema

Za turno skijanje koristi se specijalna turnoskijaška oprema. Veoma važan deo opreme su turni vezovi koji omogućavaju hodanje sa skijama na nogama, i specijalne "kože" koje pri usponu zalepimo na klizne površine skija što nam omogućava da hodamo uzbrdo, bez kliznja unazad. Pre početka spusta "kože" odlepimo i spakujemo te dalje možemo normalno da skijamo. Same turno-skije se od skija za alpsko skijanje uglavnom razlikuju po manjoj težini. Sva turno-skijaška oprema je znatno lakša pre svega iz praktičnih razloga, jer je treba nositi sopstvenim moćima do izabranog cilja. Obuća za turno skijanje je specijalizovana tako da omogućava hodanje i skijanje te predstavlja kompromis između krute i tvrde pancericice za alpsko skijanje i meke planinarske gojzerice. Za turno skijanje takođe su potrebni i štapovi sa većim krpeljama što nam znatno olakšava kretanje u dubokom snegu.

Ranac je osnovni deo opreme, u kojem se obavezno nalaze oprema za prvu pomoć, rezervna odeća, hrana i piće. Turno skijanje se u planinama obično izvodi zimi i u rano proleće. Zbog posebnog kretanja u planinskom okruženju sa snegom, ne smemo da zaboravimo osnovni "bezbedonosni trio", koji sadrži primopredajnik (slo. žolna), lopatu i sondu. Lavinski primopredajnik emituje signale te u slučaju spašavanja snegom zatrpanih skijaša nakon lavine, omogućava određivanje njihove lokacije. Za utvrđivanje tačne lokacije i položaja tela zatrpanog upotrebljava se lavinska sonda, a za brže otkopavanje neophodna nam je lopata za sneg. Nažalost, u Sloveniji (prim. prev. takođe i u Srbiji) je još uvek moguće videti veliki broj turno skijaša koji se ne pridržavaju ovog, u Evropi opšte prihvaćenog pravila.

Udruženje za razvoj turnog skijanja.

Godine 2009. godine osnovano je Društvo za razvoj amaterskog turno skijanja s glavnim ciljem da se podigne svest i promoviše ova lepa zimska aktivnosti u planinskom okruženju. Svesni smo da je pravilan način korićenja lavinske opreme, uz temeljno poznavanje prirodnih opasnosti od ključnog značaja za efikasnu i preventivnu akciju. Dobre tehničke i taktičke pripreme turnog skijanja, omogućuju bezgranično uživanje u vijuganju izvan prenatrpanih uređenih skijaških staza.

Prevela sa slovenačkog: Nina Adanin